НАЦИОНАЛЕН ФИЛМОВ ЦЕНТЪР
BULGARIAN NATIONAL FILM CENTER
ДАТА 12. 12. 2022
№ 04-2091

До г-н Петър Тодоров, изп. директор на ИА "НФЦ"

До всички, които се интересуват

ОТЧЕТ

от Виктор Божидаров Божинов

председател на НХКИК за втора сесия през 2022 г.

Уважаеми г-н Тодоров,

Във връзка със задължението на Председателя на НХК, определено в чл. 14 (9) на ППЗФИ, преставям на Вашето внимание отчет за проведената процедура по оценяване на проекти от НХКИК за втората годишна сесия.

След провеждане на жребий и с последваща Ваша заповед като изпълнителен директор на ИА "Национален филмов център" съставът на комисията бе определена в състав:

1. Виктор Божинов – режисьор – председател
2. Костадин Бонев – режисьор
3. Александър Пенев – продуцент
4. Невена Кертова – сценарист
5. Божидар Симеонов – оператор
6. Анна-Мария Петрова – Гюзелева – актриса
7. Ингеборг Братоева – кинокритик

За разглеждане от нашата комисия бяха входирани проекти в различните категории:

1. Игрален филм с бюджет над 600 хил. лева – 18 проекта
2. Игрален филм с бюджет до 600 хил. лева – 6 проекта
3. Късометражен игрален филм – 10 проекта
4. Дебютен игрален филм – 11 проекта
5. Проект за написване на сценарий за игрален филм – 15 проекта
6. Предпроизводствен етап – 2 проекта
7. Игрални копродукции – 11 проекта

Общо количество - 73 проекта

С оглед на изключително малкото време за оценяване, след дискусия между членовете на комисията, беше предложено срокът да бъде увеличен с две седмици. Изпълнителният директор на

агенцията правилно оцени ситуацията и чрез своя заповед уважи желанието на комисията, насрочвайки заседанията за 8 и 9 декември.

В хода на проведените заседания, членовете на комисията обсъдиха кандидатстващите проекти като потвърдиха своите индивидуални оценки. Беше направен аудиозапис за всяка отделна категория.

В хода на дискусията бяха повдигнати някои въпроси относно цялостната процедура по оценяване и окончателно класиране на проектите. Ето и основните пунктове и съображенията.

Необходимо е да се дефинират категорично изискванията и форматите на предаваните документи. Практиката в момента предлага свободна форма на конструиране на проектите, което значително усложнява работата на комисията, особено, когато проектите са много, а времето за тяхната оценка е твърде ограничено. Моля, обърнете внимание на приложените препоръки.

Комисията изрази становище, че изискването да се предават индивидуалните оценъчни карти 3 дни преди провеждане на заседанието с оглед техническата им обработка на практика обезмисля присъствените заседания, тъй като в тях не остава възможност за промяна на оценките на база проведените обсъждания.

В чл. 47 ал. 3 на ППЗФИ се казва следното:

(3) Националните художествени комисии и Националната комисия за разпространение на филми разглеждат постъпилите проекти съгласно условията на чл. 27, ал. 1, т. 1, 2 и 5, съответно т. 6 от ЗФИ, съответно по чл. 27, ал. 4 от ЗФИ, и ги оценяват и класират ***с мотивирано решение*** *за всеки проект по реда на този правилник. Решението се отразява в протокол.*

Както е видно, на НХК е вменено да издаде „мотивирано решение" за класирането на проектите, което да бъде отразено в протокол. В задачата се пита - как да го извършим, след като ние не знаем класирането? Класирането става известно след заседанието на комисията.

Бяха обсъдени и хипотетичните възможностти на част от членовете на комисията тенденциозно да завишават или намаляват оценките, с оглед манипулиране на резултатите. Изводът е, че при тази процедура на съставяне на комисиите остават възможности да се конструират взаимоотношения, които да създадат обосновани съмнения, които да компрометират резултатите. Нещо, на което филмовата общност ставаше свидетел от предишни сесии. В настоящия състав на комисията, по силата на жребия, е избегнато наличието на „творчески тандеми", с което се избягва възможността за тенденциозно групиране на критерии в резултат на „зависимости". Всеки от членовете декларира, че е извършил индивидуалното оценяване само и единствено на базата на качествата на проектите въз основа на предоставените материали и собствената си компетенция.

Най-големи възражения се проявиха по отношение на **„служебната оценка"** и начина, по-който тя се формира и включва като елемент от крайната оценка. Всички сме свидетели на валящите обжалвания след почти всяка сесия. В тяхната основа е именно тази „служебна оценка".

Комисията изрази възражение срещу съществуващата практика членовете на комисията да се подписват не само под своите оценки, но и под обобщената карта, в която е добавена и „служебната оценка", която не се определя от тях. С подписите си те официализират обобщена оценка, която съществено влияе на крайната оценка, без това да им е вменено като задължение по закон и правилник. В този си вид процедурата дава възможност на проекти, оценени средно от комисията,

да се „изстрелват" напред в класирането, което на практика променя и подменя работата на всеки един от членовете.

„Служебната оценка" се формира въз основа на начин, който противоречи на закона. Нейната конструкция не е била обсъждана и приета с широка представителност, а беше „наложена" от хора, в чиито интерес тя работи. В метаданните на файла ясно се вижда къде и от кой е съставена. Ясно си давам сметка, че такова мнение ще бъде прието „на нож" от определени колеги, но е крайно време да се погледне реалността. А тя е следната.

Законът за филмовата индустрия ясно дефинира критериите, въз основа на които трябва да се извърша служебната оценка, като те са абсолютно равнопоставени. В чл. 27 ал. 5 се казва:

5. за проекти по чл. 26, ал. 1, т. 1 служебно извършена оценка от агенцията по критерии, определени в правилника за прилагане на закона, въз основа на:
а) опита и професионалните постижения на продуцента и режисьора, признанието на техни предишни произведения от зрителите;
б) реализирани най-малко 7500 платени гледания в страната и чужбина за предходен проект за пълнометражен игрален филм;
в) разпространение на пълнометражни игрални филми най-малко в 25 на сто от действащите киносалони в страната;
г) официална селекция или награди от фестивали клас А или Б;

Освен това, в чл. 3 от ЗФИ се казва:

(2) Основните принципи на държавната политика за развитието и подпомагането на българската филмова индустрия са:
1. равнопоставеност и защита на правото на свободно изразяване на творците и на професионалните организации и юридическите лица с дейност в областта на филмовата индустрия;
2. защита на интелектуалната собственост в областта на филмовата индустрия;
3. подкрепа и насърчаване на творчеството на нови таланти, млади автори и изявени творци в областта на филмовото изкуство;
4. достъпност, публичност и прозрачност на държавното подпомагане на филмовата индустрия;
5. защита на правата и интересите на зрителите.

Имайки предвид изискването на закона и „съществуваща практика" в момента, за всички става ясно, че служебната оценка се формира основно от *г) официална селекция или награди от фестивали клас А или Б;*

Тоталното надмощие на този единствен критерий над другите три практически ги унищожава. Като се добавят и споровете, които са в съда, за начина на определяне на тежестта на служебната оценка спрямо оценката на НХК, става ясно, че единственият критерий се превръща във „вездесъщ". Това практически подменя оценката на комисията и създава неравнопоставени условия за участващите в конкурсните сесии. Казано с други думи, критерият „фестивали" дава мощен приоритет в ущърб на други, въпреки че законът изисква равнопоставеност. В съществуващата справка „ефектът зрители и

разпространение“ е омаловажен, а „опити на продуцента и режисьора“ практически се оценява само през призмата на „фестивалния успех“.

Не бива да се забравя, че именно зрителите и разпространението са факторите със значителен обществен резонанс, мотивиращ обществения ресурс, който се влага във филмовата ни индустрия. Разбира се, фестивалните успехи също имат своето място във формирането на понятието обществена значимост, но далеч не са единствени.

Тук е мястото и да спомена още един момент, свързан с начина, по който се попълва справката, въз основа на която се формира служебната оценка. Прави впечатление, че някои колеги допускат „грешки“, къде съзнателно, къде не, но е факт, че информацията е само на декларативен принцип. Едно от най-смущаващите явления при попълване на справката е вписването като актив на предишно заглавие, на което продуцентът не е продуцент, а някакъв вид „копродуцент“. Възможността да се провери достоверността на вписаната информация от страна на НФЦ, в този си състав, при липса на нов Устройствен правилник, който да увеличи щатните бройки, е изключително сложно. При липсата на прецизност на това ниво и като прибавим единствения приоритет – фестивални успехи, се създават и условия за обжалване на цялата процедура - нещо, което виждаме редовно. Не трябва да се забравя, че според ЗФИ се оценяват бъдещите проекти, а не бенефициенти, така че тяхното минало не може да влияе до такава степен на оценката на проекта.

Може да се каже, че съществуващият в момента регламент за оценяване създава условия, при недобросъвестност или ниска професионална компетентност на дори един от членовете на художествената комисия, много добри и качествени проекти да не бивat класирани, въпреки преобладаващото мнение на комисията. Въвеждането на правило, което да „приглуши“ влиянието на тенденциозно ниски и високи индивидуални оценки, е повече от наложително.

Надяваме се, че всички наши съображения ще се имат предвид при изработването на цялостни поправки в ЗФИ и ППЗФИ, за да може напрежението във филмовата общност да се успокои. Това може да се случи само при взаимно уважение на различните гледни точки и провеждането на сериозни обсъждания, от които определени колеги засега бягат и съзнателно рушат и саботират.

В заключение, пожелавам успех на всички класирани за финансиране проекти и се надявам, че те ще се превърнат в истински завладяващи филми, които да бъдат гледани от широк кръг развълнувани зрители, както по фестивалните екрани, така и в киномрежата. Българските зрители имат нужда от качествени български филми!

12.12.2022 г.

гр. София

С уважение:

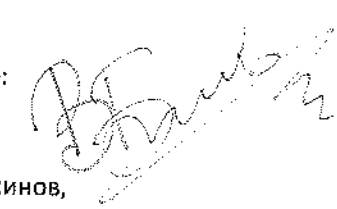

Виктор Божинов,

Председател на НХК – втора сесия за 2022 г.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ФОРМАТИРАНЕ И ОРГАНИЗИРАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ ПРИ КАНДИДАТСТВАНЕ

1. Събирането на всички документи в един единствен файл е голям проблем за комисията. В оценъчната карта има няколко критерия и е сложно непрекъснато да се скролва нагоре-надолу, докато се намери необходимата информация.
2. Организирайте файловете индивидуално и ги поставяйте в папки със съответното име.
3. Подреждайте и номерирайте папките по реда на изискване на документите.
4. Нека всички файлове бъдат в PDF формат.
5. Сценариите трябва да бъдат форматирани професионално, използвайки някои от утвърдените професионални редакторски програми – Final Draft, Celtx, Fade in или Movie Magic Screenwriter.
6. Моля, обръщайте внимание на времената. Сценариите трябва да са в сегашно време.
7. В продуцентската и режисьорската експликации трябва да стават ясни и имената. Твърде често тези документи са приложени без имена в тях и трябва да се ровят другите документи, за да се открие кой стои зад съответния текст.

От името на бъдещите членове на комисиите, Ви благодаря!